

شروع کوم په نامه د خدائے چې بڅښونکے او مهربان دے

اتمام حجت شوے دے!

زمونږ له ټولو لويه بدقسمتي دا ده چې مونږ نن يو داسې معاشره کښې ژوند کوو چرته چې دهشت، بربريت او انتهاپسندی ته د يوې سياسي نظريې حيثيت حاصل شوے دے او هغه خلق چې د انسان ژوند ورته دهستی له ټولو سپک شے ښکاري هغوي نن د يو فريق شکل اخستے دے. که دا خبره هم داسې نه وه نو د تشدد خوښو ملگرو به ولې د جرگو مرکو او د درېمگړتيا خبرې په يو داسې حال کښې کولې چې تشدد گرو د اولس خلاف يو غير اعلانيه جنگ شروع کړے دے او هره ورځ د چاودنو په صورت کښې خپل منشور اعلاني - دا خبره اوس بېخي سر ته رسېدلې ده چې دهشت خورونکيو پښتون کښي خپل واحد مرام گرځولے دے. يوه ورځ داسې نه وي چې د پښتونخوا په لړ او بر کښې ورته د خوشحالي ورځ وويلې شي. امن په خپله هره معني او هره تشريح کښې وژلے شوے دے. دنيا د تشدد په جامه کښې ډېر تحريکونه ليدلي دي. د سياسي مقاصدو له پاره گويلا او چاپه مار جنگونه هم د تاريخ حصه دي خو څوک هم دا نه شي ثابتولے چې چرته داسې هم شوي دي چې هېڅ بې هېڅه دې عام اولس په نڅښه کړے شي. دا کار چې هر څوک کوي د هغوي واحد مقصد دا دے چې د اړي گړي په ذريعه دې اولس د سياسي نظام نه بدظنه کړي او يوه داسې ټولنه دې جوړه کړي چې هغې کښې د جمهوريت او جمهور په ځانے د فرد واحد اجاره داري شي او د مذهب او قانون دې صرف هم هغه تشريح ومنلې شي کومه چې يو تن د خپلې خوښې مطابق کول غواړي. اوس هغه وخت پاتې نه دے چې د اولس د اقتدار په سردې د ځنې خلقو مذهبي تاويلاتو له د الهي فرمان درجه ورکړې شي او د فرد واحد د خوښې انتظام دې ومنلے شي. که داسې غوښتنې کېدې نو بيا ترې هم څه سياسي اړخ ته توجه گرځېدې شوه اوس خو دا هم معلومه نه ده چې بالاخر د کومې غوښتنې له پاره د عام اولس مال او ځان سره لوبې کېږي؟ ايا دې خبرې له پاره چې فوځي عمليات دې بند کړے شي، لارو کوڅو کښې خلق وژل څه جواز لري؟ او بيا د رياست کارونه په خپل لاس کښې اخستل، عدالتونه جوړول او خلقو نه ټپکسونه اخستل دې خبرې له دعوت نه ورکوي چې د داسې عناصرو مخه دې ونيولې شي. دا سوال چې د يو انسان په مړۍ چاره راکښل د کومې گناه يا جرم شرعي سزا ده؟ څه په عقل او نقل پوره ځواب لري؟ يا د ماشومانو سکولونه په بمونو الوځول او د ښځو د کورونو نه بهر تگ بندول کوم شريعت اعلاني؟ هغه خلق چې دا قسمه زور زبردستی له د قانون هومره احترام ورکوي هغوي خو د دې پوښتنې ځواب هم تر اوسه ونه کړے شو چې دوي ته د جهاد له پاره صرف او صرف پښتنه خاوره ولې غوره ښکاري؟ د دوي چې کوم ملگري د عربو او منځنۍ آسيا نه راغلي دي او د دوي کومک ورته فرض عېن ښکاري، دوي چرته د هغوي نه دا تپوس ونه کړو چې د هغوي په خپلو سيمو کښې د جهاد ضرورت څومره دے؟ د تشدد خوښونکيو چې کوم ملگري د نورو ملکونو نه راغلي دي او دوي سره تکنیکي او مالي طور ملگري شوي دي هغه خلق چې شېخان بللي کېږي هغوي چرته په دې خبره چا پوښتلي دي چې د هغوي خپلو ملکونو کښې شريعت تر کومه حده عملي شوے دے. دا په پښتنه خاوره چې د وينو او اوبنکو کوم باران خپل او پردي ټول په يوه نام نهاده مقدسه جذبه کوي دا اصل کښې د پښتون قوم تاريخ او سياست بدلول غواړي. دوي پښتنو نه دا هېرول غواړي چې د هغوي پلرونو او نيکونو يوه داسې ټولنه جوړه کړي وه چې هغې له ټولو زيات په امن او رواداري بنياد لرلو. پښتانه د جرگو او مرکو خلق دي. دلته هره مسئله د خبرو اترو په لار هوارېږي خو دغه خلقو برناحقه د بې گناه بې خطا خلقو په وژلو دا لاره پخپله بنده کړه اوس چې د دوي په طريقه دوي سره حساب کېږي نو د دوي ملگرو ته دا خبره د انصاف د تقاضو په ضد ښکاري. مونږ په هم دغه کالمونو کښې دا خبره مخکښې هم کړې وه چې تشدد خوښو سره د خبرو اترو حتی الامکان کوشش د عوامي نېشنل پارټۍ مشرانو کړے دے او په دغه خبرو اترو د قومي او بين الاقوامي پرېس د تنقيد غشي ئې هم زغملې دي خو صرف دې مقصد له پاره چې د امن کوششونه دې په پرامنه طريقه وشي خو متاسفاً هغه موقعو ته د قدر نظر ونه شو اوس خبره د خبرو نه ده، اتمام حجت شوے دے او دا کومې چاودنې چې کېږي دا دې خبرې له تقويت ورکوي چې حکومت د خپلو عوامو د سر ساتلو له پاره چې کومې هلې ځلې د عملياتو په شکل کښې شروع کړي دي هغه يواځينۍ لاره ده. داسې جرائم پېښه چې جرائم ئې صرف پېښه نا بلکې شوق او جذبه هم وي هغوي سره د مذاکراتو جواز د کومې قاعدې لاندې جوړېږي؟ يقيناً چې دا سوال ځواب غواړي. حقيقت دا دے چې د دې سوالونو هېڅ ځواب نشته بلکې اوس د اولس په مړۍ غلي کېدونکيو لاسونو د ماتولو نه بغير بله هېڅ لاره پاتې نه شوه او دا خبره خو د هر څه نه زيات د ياد ساتلو وړ ده چې مذاکرات د جرم او قانون شکنۍ په شوق کښې مبتلا ډلې سره نه کېږي. دې حال کښې چې اوس هم څوک دا غواړي چې دهشت گرو سره دې د اولس محترم استاخي يوه جرگه کښې کښې هغوي اصل کښې د هغه جرم د کميت او اهميت نه منکر دي چې کوم تشدد خوښو د عامو خلقو په وژلو کړے دے او يا دوي د اولس قاتلانو له خپل زړه کښې څه نرمه گوبنه ضرور لري. مونږ په ډېره ذمه واري. دا خبره کوو چې په مورچه کښې ناستو خلقو سره جرگې نه کېږي او بيا مونږ د خپلو

مياندو ، خوبندو ، بچو او مشرانو قاتلانو نه جرگه منو او نه ننواټي . د اسفنديار ولي خان دا وپنا چې دا د قوم د بقا جنگ د هسې يو اخباري بيان نه د بلکې د يو منشور اعلان د د قومي بقا په جنگ کې به نرمي په اصل کې قوم سره د غداری برابر وي او مونږ په مشرتابه يقين لرو چې هم د هغوي مشري کې به مونږ دغه جنگ کې بريالي کېږو ځکه چې بېلات خو هېو اپشن نه د د .

افغانستان کې د جمهور د واکمنۍ دوهم دور

د افغانستان د اولس مشري ټاکنو دې ځل چې کوم جمهوري روايات قائم کړي دي هغه د جمهوري تجربې سره نوي اشنا شوي ملک د دروند او تاريخي ملت د بيا وړتيا يو لوت ته ثبوت د د . يو طرف ته که د ټاکنو نتيجه د امن او د سولې د کرناز تائيد وکړو نو بل اړخ ته د انتخابي نتيجه تنازعي يو ډېر جمهوري انداز واخست . يو داسې ملک چې دېرش کالو نه د جنگ په اور سوځي او چرته چې ټول عمر په ټوپک او توره فېصلې شوي دي . هغه ملک کې يو کانديد راپاشي او د ټاکنو په نتيجه اعتراضونه کوي او بيا په ډېر منظم او پر امنه طريقه يو کمپاڼن چلوي چې د ټولې دنيا توجه اخلي . بيا اولس مشر دومره وسعت قلبي څرگندوي چې په دې رضا کې چې بيا د سره دې ټاکنې وشي او بيا مخالف کانديد په يو جمهوري انداز کې د بائیکاټ فېصله کوي خو د سوگند په مراسمو کې هغه ته د سوگند پورته کولو نه وروستو اولس مشر د افغان ملت د سوکالي او گټې لپاره د يو ځان کېدو بلنه ورکوي . دې کې هېڅ شک نشته چې دا هر څه دا ثابتوي چې افغانستان د جمهوريت د اصولو او د کلتور پالنه په ډېر لږ وخت کې زده کړه اکر چې د جنگ نه نفرت د دغه کلتور د بنياد ورومې . گټه ده خو د دواړو مشرانو حوصله او سياسي زيرکټيا هم نه شي نظر انداز کېد . اوس افغانستان کې د بې يقينۍ فضا ختمه شوه او د سوگند د مراسمو نه وروستو د افغان دولت اصل امتحان شروع ش . اولس صرف د سپېڅلې دولت داري ، مسئله نه لري بلکې حقيقت داد چې درې لسيزې يو ملک د جنگ په حال وي نو هلته ورومې . تر جېح صرف بڼه دولت داري نه شي کېدې . اصل کار د عام اولس د ستونزو طرف ته د دولت پام د د . پکار دا ده چې يو داسې فعاله اداره جوړه کړي شي چې د هغې کار دا وي چې د گرد افغانستان د اولس د ستونزو تجزيه او ريكارډ وساتي کوم کارونه چې په ځان د سمولو وي او زياته بوديجه نه غواړي ، هغه دې په ځان هوار کړي شي . دولت او د وطن په امورو کې د عام وگړي دلچسپي پيدا کولو لپاره مهمه دا ده چې په ورو ورو امورو کې هغوي شريک شي . سياست کې د عام اولس د گډون لپاره اولس مشر د لسواليو په کچ د ټاکنو ژمنه هم کړې ده . دا ژمنه چې حتماً عملي شي ځکه چې تر څو د دولت په کاروبار کې عام وگړي شامل نه وي تر هغې د سپېڅلې دولت داري ، بيا رغونې او د ملي نظامي او ادارتي پرمختگ کارونه سر ته نه شي رسېد . دا خبره دې بايد ياد وساتلې شي چې اصلاً جمهوريت د مجموعي عمومي نوم د د يو څو تنو نه بغير که نور ملت د گټې او تاوان دواړو کې شريک نه شي نو هغه جمهوريت په معروفو معنو نه شي تسليمېد . مونږ دا حقيقت منو چې تېره دوره او بيا له هغې هم وروستو انتقالي دورو کې د دولت د فراخ بنسټ پام ساتل شوي د د بيا رغونې او د ملي سولې لپاره دغه سياست خپل برياليتوبونه لري چې انکار ترې نه ممکن نه د د . خو دا خبره هم د هېرولو نه ده چې داسې دولتونه چې د مختلف نظريات خلقو مرکب وي خپل مرام ته رسېدو کې ډېر وخت اخلي ځکه چې د دولت د اعضاو کرناز داسې صورتونو کې يوه نه وي . ضروري ده چې د دولت ټول اعضاء يوه کرناز ولري او صرف په لويو امورو کې بېلکې وړو کې نه وړو کې کار کېدې دې هم د ټولو اعضاءو ستراتيژي يوه وي . مونږ په دې خبره قانع يو چې اوس د نوي دولت کرناز عملي کولو دور د د . فراخ بنسټ دولت خپل سياسي صورتونه لري . د افغانستان نننۍ تصوير دا غوښتنه کوي چې د دولت سازي په امورو کې دې زيات نه زيات د دې خبرې پام وساتلې شي چې صرف يو مقصد لرونکي خلق ضروري نه دي بلکې د يوې نظريې خلق راوستل زيات او ډېر زيات ضروري دي . د افغانستان اساسي قانون ورومې باب شپږمه ماده د دولت د ډمه ورو په لنډو ټکو کې وضاحت کوي د مادې د مفهوم مطابق "افغان دولت په دې مکلف د چې په ټولنيز انصاف ، د بشري حقونو او انساني توقيې په تحفظ ، د جمهوريت په اساس او د ملي يووالي په ستن ولاړه يوه سوکاله او مترقي ټولنه جوړه کړي" . د کومې ټولنې تصوير چې د اساسي قانون په رڼا کې د دولت وظيفه گرځېدلې ده هغه د يو فکر خاوندانو د رايو ځان کېدو نه بغير څنگه تعبير بيا موندل شي . مونږ د افغانستان اولس مشر محترم حامد کرزي ته د زړه لپاره اخلاصه مبارکي وايو او طمع ساتو چې د افغانستان عظمت او تاريخي حبشيت لپاره به د دولت سازي اهمه مرحله کېدې دا وړانديزونه ياد وساتلې شي . افغانستان د کله مو پښتنو کور د د . دغه کور سوکالي او ارامي د هر پښتون د زړه اواز او ارمان د د . مونږ دا دعا کوو چې د جمهور د واکمنۍ دغه دوهم دور دې زمونږ د ټولو دغه ارمان پوره کړي . امين يا رب العالمين!!!